

Zbraně hromadného ničení v minulém století ovlivňovaly bezpečnostní situaci na celém světě. Mnoho závažných politických a vojenských krizí bylo ovlivněno užitím nebo hrozbou použití těchto zbraní. Chemické zbraně byly poprvé použity během první světové války, byly použity proti civilistům v lokálních konfliktech a při teroristických útocích. Na konci druhé světové války byla poprvé použita jaderná zbraň proti civilnímu obyvatelstvu, období studené války bylo určováno jaderným zastrašováním. Po celou dobu probíhal také výzkum a vývoj biologických zbraní, např. antraxu, použitý při teroristických akcích v r. 2001 v USA.

Chemické a biologické zbraně se podařilo významně omezit a dochází k jejich úplné a konečné likvidaci, jaderné zbraně ale nadále zůstávají ve výzbroji armád osmi států a jsou jejich hlavním odstrašovacím prostředkem proti vojenskému napadení. Riziko napadení mezi jadernými státy je v současné době velmi nízké. Pokud by se jaderné zbraně zmocnila některá z teroristických skupin nebo z rizikových států, byla by možnost jaderného konfliktu mnohonásobně vyšší, protože by neváhaly použít jadernou zbraň pro dosažení svých cílů.

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na kontrolní činnost Agentury, která sleduje použití jaderného materiálu pro mírovou činnost a zabraňuje jeho zneužití pro vojenské účely. Mezinárodní agentura pro atomovou energii nemá žádné pravomoci v oblasti jaderného odzbrojení, nesmí kontrolovat jaderné arzenály ani jejich likvidaci. Dohody o uplatňování záruk Agentuře umožňují pouze kontrolu jaderných zařízení nejaderných států a určená civilní jaderná zařízení jaderných států. Přes omezené pravomoce i nedostatek sankčních prostředků je přínos této Agentury velmi vysoký, svou kontrolní činností pomáhá zabránovat nelegálnímu získání jaderného materiálu a technologií skupinami, které by neváhaly použít k dosažení svých zájmů jakýkoli prostředek, tedy i jadernou zbraň.